

STORTINGET

Innst. 352 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 17 (2018–2019)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Rapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd om virksomheten 2. halvår 2017 og kalenderåret 2018

Til Stortinget

Sammendrag

Delegasjonen besluttet 13. juni 2018 at årsrapportene skal dekke kalenderåret i stedet for 2. halvår og 1. halvår. Denne rapporten dekker derfor 2. halvår 2017 og hele 2018. Rapportene fremover vil dekke hvert kalenderår.

Nordisk råd vektlegger nedbygging av grensehindringer for borgerne i Norden. Siktemålet er å bringe de nordiske landene og myndighetene stadig tettere sammen og løse praktiske problemer for våre innbyggere, slik at de på enklest mulig måte kan utfolde sine evner, ideer og livsmål uhindret av nabolandsgrensene.

Nordisk råd arbeider for fellesnordiske løsninger på ulike sektorområder, blant annet innenfor klima og miljø, kunst og kultur, vekst og utvikling, velferd og sikkerhet. Oppfølgingen av FNs bærekraftsmål går som en rød tråd gjennom arbeidet. Under det norske presidentskapet i Nordisk råd i 2018 ble bærekraftsmål 14 om havene spesielt vektlagt. Alle de nordiske land er havnasjoner, og vi har mye felles farvann hvor vi sammen kan gjøre en innsats for å rydde opp og samtidig være en foregangsregion for andre.

Det nordiske samarbeidet legger også vekt på et sterkt Norden i verden, hvor Norden er en viktig medspiller i europeisk og globalt samarbeid. Felles verdier

landene imellom er med på å styrke Nordens posisjon som en klar og tydelig stemme for demokratiske prinsipper og opprettholdelse av den multilaterale, regelbaserte verdensordenen.

Det offisielle nordiske samarbeidet foregår innenfor rammene av Nordisk råd, opprettet i 1952, der parlamentene samarbeider, og Nordisk ministerråd, opprettet i 1971, der regjeringene samarbeider.

Stortinget har en aktiv delegasjon til Nordisk råd med 20 medlemmer og 20 varamedlemmer. Delegasjonen satte et særlig tydelig preg på rådets arbeid under presidentskapsåret 2018. I tillegg til å lede arbeidet med president og visepresident hadde delegasjonen en utvalgsleder og lederne av valgkomiteen og kontrollkomiteen i 2018.

Nordisk råds årlige hovedsesjon i 2017 ble avholdt i Riksdagen i Finland mandag 30. oktober til torsdag 2. november. Temaet for toppmøtet med statsministrene var Norden som verdens mest integrerte region, med tillit som felles styrke og grensehindringer øverst på dagsorden. Fjerning av grensehindringer og økt mobilitet mellom landene er temaer som har opptatt delegasjonsmedlemmene gjennom perioden, herunder hvordan ivareta og øke språkforståelsen mellom landene. Språk har også preget rådets interne arbeid, etter et forslag fra de finske og islandske delegasjonene om å gjøre finsk og islandsk til offisielle språk i Nordisk råd. Etter en diskusjon som pågikk over to år, vedtok rådet et kompromiss under hovedsesjonen i 2018, hvor arbeidsordningen ble endret slik at finsk og islandsk språk er styrket.

Nordisk råds årlige hovedsesjon i 2018 ble arrangert på Stortinget mandag 29. oktober til torsdag 1. november, med rundt 900 deltakere. Høydepunktet fra plenums sesjonen var toppmøtet med de nordiske

statsministrene. Temaet for toppmøtet var de nordiske landenes robusthet i møte med andre lands forsøk på å påvirke og undergrave politiske prosesser. Temaet ble videreført både i den utenrikspolitiske og forsvarspolitiske debatten, hvor cybersikkerhet og hybrid krigføring var sentralt. Den britiske statsministeren, Theresa May, var invitert til sesjonen av delegasjonen og innledet om britisk-nordisk samarbeid under sesjonens åpning. Hun svarte også på spørsmål fra salen om forholdet mellom landene og rettighetene for nordiske borgere bosatt i Storbritannia i etterkant av Brexit.

Stortingets delegasjon var også vertskap for utdelingen av Nordisk råds priser, som fant sted i Den Norske Opera & Ballett tirsdag 30. oktober.

Delegasjonen utarbeidet et eget presidentprogram for formannskapsåret for å bidra til et fortsatt bærekraftig og trygt Norden, med fire satsingsområder: 1. Helse- og pasientsikkerhet, 2. Utdanning, inkludering og mobilitet, 3. Miljø og sikkerhet til havs og 4. Forsvar og sikkerhet. Disse temaene preget både utvalgsarbeidet og sesjonene i løpet av året, i tillegg til at delegasjonen tok initiativ til egne arrangementer. Herunder kan nevnes:

- et seminar i Europaparlamentet om felles innsatser i kampen mot antibiotikaresistens, i samarbeid med Nordisk råds utvalg for velferd i Norden,
- et seminar om utviklingen av det nordiske forsvarssamarbeidet, arrangert av Institutt for forsvarsstudier og Norsk utenrikspolitisk institutt, i samråd med Stortingets delegasjon og det norske formannskapet i det nordiske forsvarssamarbeidet, NORDEFCO,
- en utstilling og workshop på Eidsvolls plass om marin forsøpling, utarbeidet av kunstnerduoen Prestgaard/Andersen i samarbeid med elever på norske barneskoler,
- en skrivekonkurranse blant nordiske ungdomsskoler med miljø og bærekraftig forvaltning av havet som tema, hvor alle nordiske språkgrupper var representert og tre vinnere fikk besøke sesjonen.

Delegasjonen tilrettela også for en markering av Nordplus – Nordens største utvekslingsprogram – sitt 30-årsjubileum med en mottakelse under sesjonen på Stortinget.

Årsrapporten inneholder en oversikt over rådets organisasjon, Stortingets delegasjon, Stortingets debatt om nordisk samarbeid, rådets prioriteringer i 2018, den 69. sesjonen i Helsingfors i oktober–november 2017, temasesjon i april 2018, den 70. sesjonen i Stortinget i oktober–november 2018 og arbeidet i presidiet, utvalgene og kontrollkomiteen.

Det parlamentariske østersjøsamarbeidet

Formålet med Det parlamentariske østersjøsamarbeidet (Baltic Sea Parliamentary Conference – BSPC) er å fremme den parlamentariske dialogen i Østersjøregionen, samt påvirke regjeringene i utviklingen av Østersjøsamarbeidet. Den første parlamentariske østersjøkonferansen ble holdt i 1991. Til den årlige konferansen blir elleve nasjonale parlament, elleve regionale parlament og fem internasjonale organisasjoner samt en rekke NGO-er invitert.

Konferansen i 2018 ble avholdt i Mariehamn på Åland. Fra Stortinget deltok Jorodd Asphjell (Arbeiderpartiet) og Hanne Dyveke Søttar (Fremskrittspartiet). Tema for konferansen var samarbeid, bærekraft og smart energi. Ved konferansens avslutning ble Jorodd Asphjell (Arbeiderpartiet) valgt til ny president. Norge skal dermed arrangere konferansen i 2019.

Vest-Norden

Island, Færøyene og Grønland innledet i 1985 et parlamentarisk samarbeid, som siden 1997 har fått navnet Vestnordisk råd. Stortingets presidentskap besluttet høsten 2002 å etablere et samarbeid med Vestnordisk råd, og stortingsrepresentanter har siden deltatt på konferanser i regi av Vestnordisk råd og som gjester ved årsmøtene i Vestnordisk råd. Kårstein Eidem Løvaas (Høyre) deltok på Vestnordisk råds temakonferanse 2018, og Stortingets tredje visepresident, Magne Rommetveit (Arbeiderpartiet) deltok på Vestnordisk råds årsmøte 2018.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Øystein Hassel, Mani Hussaini, Martin Kolberg, Marianne Marthinsen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Thor Edquist, Iselin Haugo, Anne Kristine Linnestad og fungerende leder Michael Tetzschner, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Carl I. Hagen og Hans Andreas Limi, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Venstre, Abid Q. Raja, og fra Kristelig Folkeparti, Knut Arild Hareide, viser til Rapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd om virksomheten 2. halvår 2017 og kalenderåret 2018. Komiteen er kjent med at delegasjonen den 13. juni 2018 besluttet at årsrapportene fremover skal dekke kalenderåret, og at neste rapport dermed vil omhandle virksomheten for hele 2019.

Komiteen vil særlig peke på at Norge hadde presidentskapet i Nordisk råd i 2018, og at den norske delegasjonen i denne perioden spesielt vektla arbeidet for å nå FNs bærekraftsmål 14 om havene. Flere spørsmål

som spesielt ble fremhevet fra norsk side i rapporteringsperioden, som komiteen ønsker å trekke frem, er etterspørselen etter nordiske løsninger innen likestilling og klima, behovet for å forsvare den nordiske arbeidslivsmodellen, i tillegg til behovet for å undersøke muligheter for å samordne mer av lovgivningsarbeidet i de nordiske lovgivende forsamlingene.

Komiteen viser til at Nordisk råd vektlegger nedbygging av grensehindringer for borgerne i Norden, og at siktemålet er å bringe de nordiske landene og myndighetene stadig tettere sammen og løse praktiske problemer for våre innbyggere. Komiteen vil særlig fremheve Nordisk råds arbeid for fellesnordiske løsninger på sektorområdene klima og miljø, kunst og kultur, vekst og utvikling, velferd og sikkerhet.

Komiteen viser til at Nordisk råds årlige hovedsesjon i 2017 ble avholdt i Riksdagen i Finland mandag 30. oktober til torsdag 2. november. Temaet for toppmøtet med statsministrene under denne sesjonen var Norden som verdens mest integrerte region med tillit som felles styrke, samt grensehindringer.

Komiteen viser til at posisjonen til det finske og det islandske språk er styrket innen Nordisk råd, etter behandling av forslag fra delegasjonene fra Finland og Island.

Komiteen viser til at Nordisk råds årlige hovedsesjon i 2018 ble arrangert på Stortinget mandag 29. oktober til torsdag 1. november med rundt 900 delegater. Komiteen vil fremheve at hovedtemaet for sesjonen i Norge var de nordiske landenes robusthet i møte med andre lands forsøk på å påvirke og undergra-

ve politiske prosesser. Spørsmålet om cybersikkerhet og hybrid krigføring stod sentralt i dette møtet. Komiteen viser også til at den britiske statsministeren Theresa May var invitert til sesjonen og innledet om britisk-nordisk samarbeid under sesjonens åpning. Utdelingen av Nordisk råds priser fant sted i Den Norske Opera & Ballett tirsdag 30. oktober. Komiteen trekker også frem at delegasjonen utarbeidet et eget presidentprogram for formannskapsåret for å bidra til et fortsatt bærekraftig og trygt Norden, med satsingsområdene helseteknologi og pasientsikkerhet, utdanning, inkludering og mobilitet, miljø og sikkerhet til havs og forsvar og sikkerhet.

Komiteen viser til at delegasjonen avholdt syv møter i rapporteringsperioden samt en studietur til Nordens hus i København. På det konstituerende møtet 19. oktober 2017 valgte delegasjonen Michael Tetzschner til leder og Martin Kolberg til nestleder og nominerte disse til henholdsvis president og visepresident i Nordisk råd for 2018.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 17 (2018–2019) – Rapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd om virksomheten 2. halvår 2017 og kalenderåret 2018 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 3. juni 2019

Michael Tetzschner

fung. leder

Thor Edquist

ordfører

